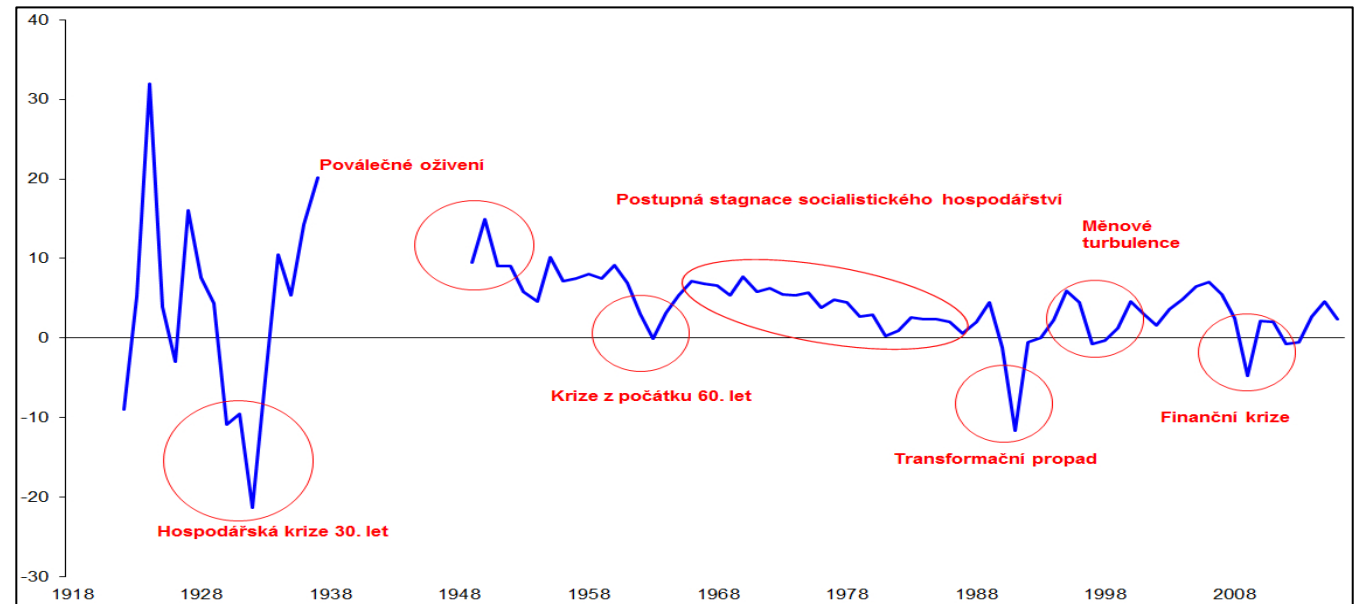
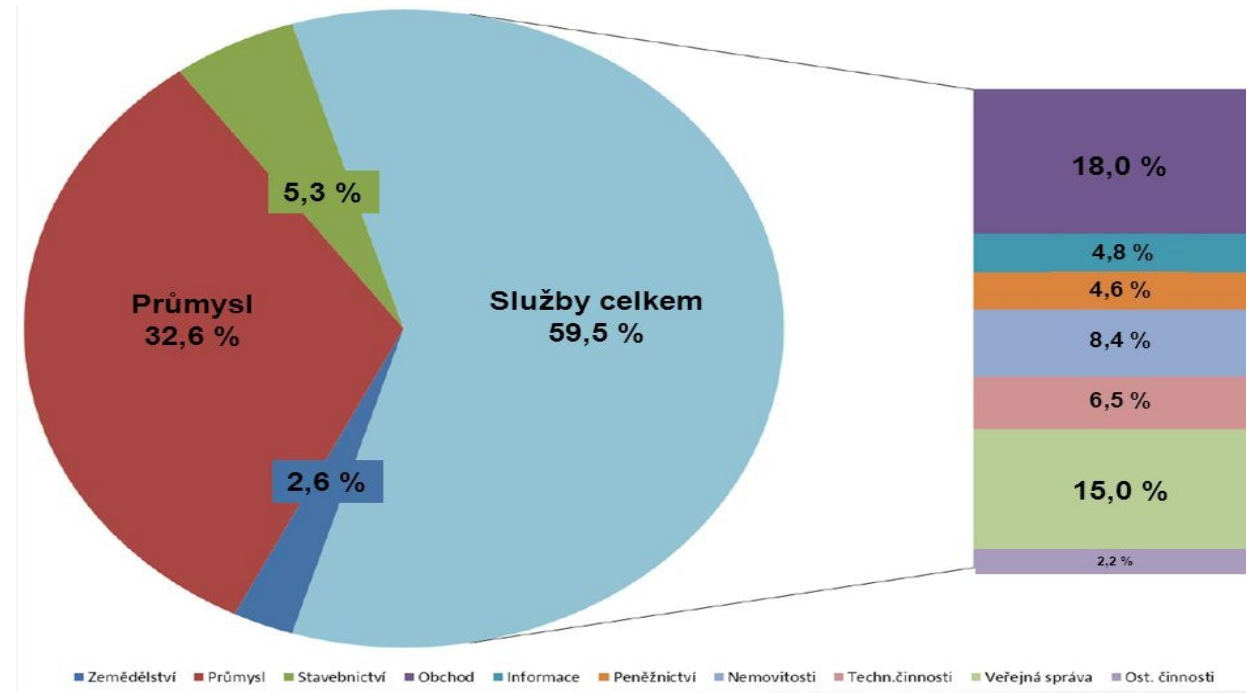

Ekonomika ČR a světa

Ekonomika České republiky I.

- Česká ekonomika patří **dnes** mezi **nejrozvinutější** na světě;
- **Tradice** - v dobách Rakouska-Uherska představovalo asi 70% výroby celé monarchie;
- Základem je průmysl a služby 60 %;
- V zemědělství méně než 5 % obyvatel;

Ekonomika České republiky II.

- Radíme ke státům „druhého světa“ (bývalá východní Evropa) v důsledku komunismu;
- Tržní ekonomika (od 1990 konkurenční prostředí soukromého vlastnictví)
- **Je členem OECD** – organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (37 vyspělých ekonomik světa);
- **Podle HDP na obyvatele**
39 477 USD (podobně jako Itálie nebo Izrael);

Důležité pojmy:

- ☐ Privatizace 1990?
- ☐ Restituce 1990?
- ☐ Znárodnění 1948?
- ☐ Vykoupení
- ☐ Konfiskace?
- ☐ Vykoupení?

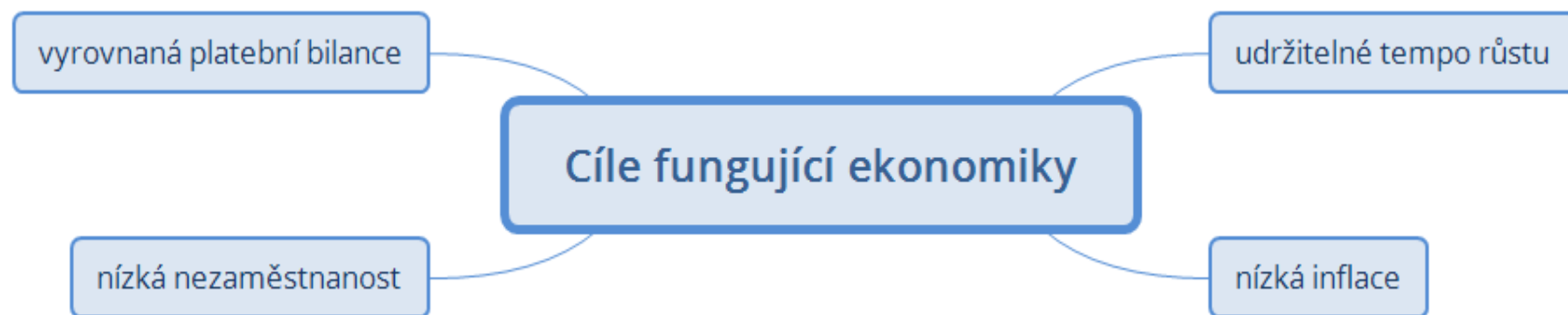

Makroekonomické ukazatele

vytvoření si názoru
o stavu ekonomiky daného státu;

- HDP;
- Inlace;
- Nezaměstnanost;
- Platební bilance.

HDP - *hrubý domácí produkt*

Nejedná se o bohatství ale o **přírůstek**.

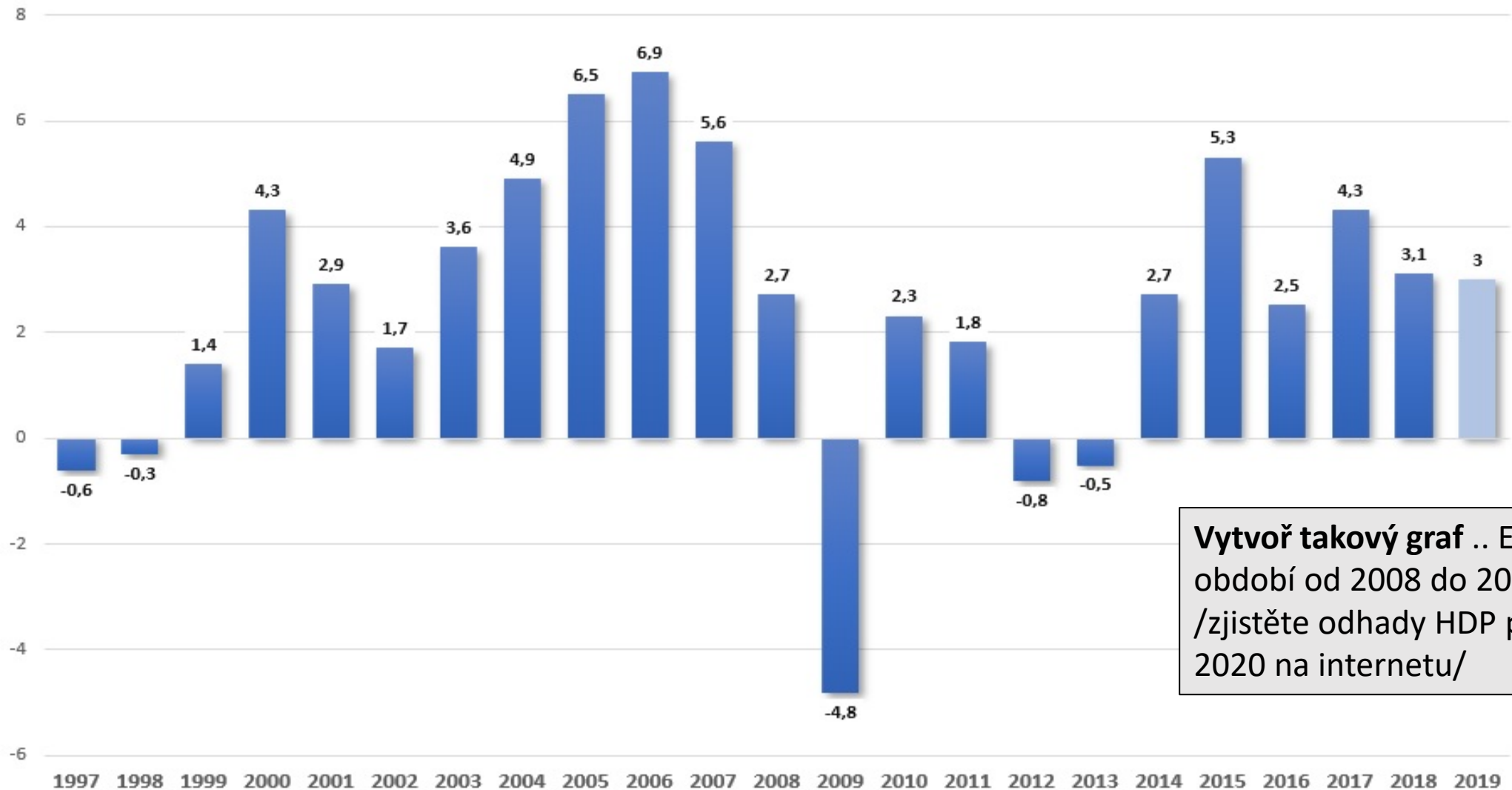
Často v **% srovnání** s předchozím rokem

$HDP = \text{dom.} + \text{investice} + \text{stát} + (\text{Ex.} - \text{Imp.})$

- Celková peněžní hodnota zboží a služeb vytvořená za dané období;
- Tento ukazatel se používá v makroekonomii pro určování **výkonnosti ekonomiky států**;
- Časovým obdobím bývá obvykle rok, čtvrtletí ...
- HDP jako jednu z pravidelných statistik zveřejňuje Český statistický úřad (ČSU).

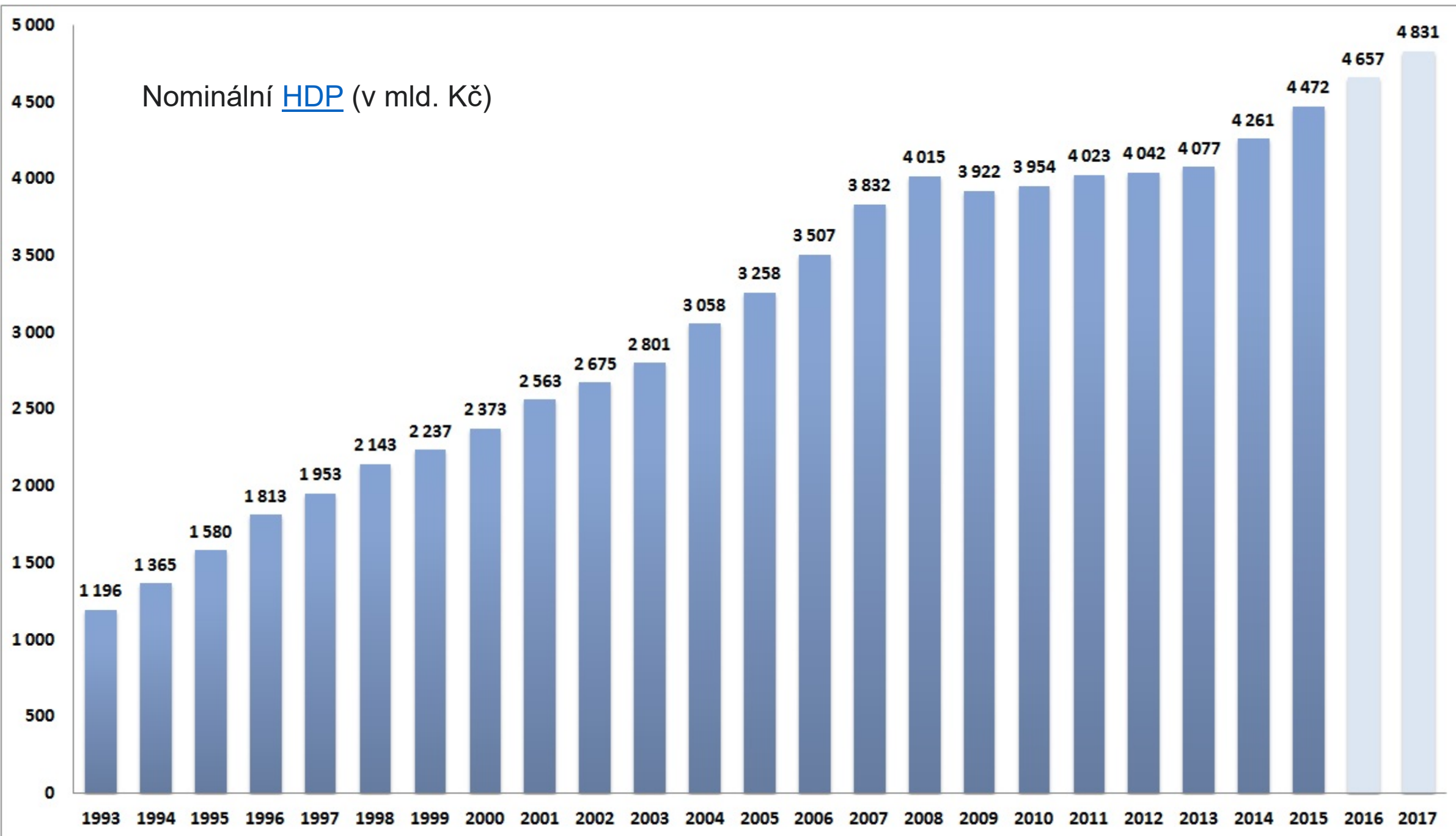

Meziroční růst českého HDP v %

Vytvoř takový graf .. Excel ...
období od 2008 do 2020
/zjistěte odhady HDP pro rok
2020 na internetu/

Nominální [HDP](#) (v mld. Kč)

Životní úroveň

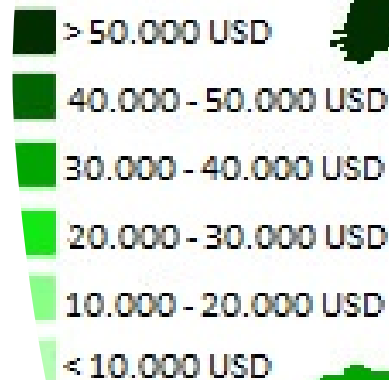
HDP přepočteno na obyvatele

- Vyjádření HDP na obyvatele podle rovnosti kupní síly;
- Dále porovnání cen shodných výrobků, v národní měně jako spotřební koš;
- **Lepší porovnání skutečné ekonomické úrovně státu.**

Big Mac Index

Neformální vyjádření kupní síly obyvatel.

Předpoklad - BigMac by měl být všude stejně drahý.

Stupeň rozvoje států

Nerovnoměrnost historického vývoje a rozložení hospodářství

Státy „prvního“ světa – státy s vyspělou tržní ekonomikou (západní Evropa, USA, Kanada, Austrálie, Japonsko atd.).

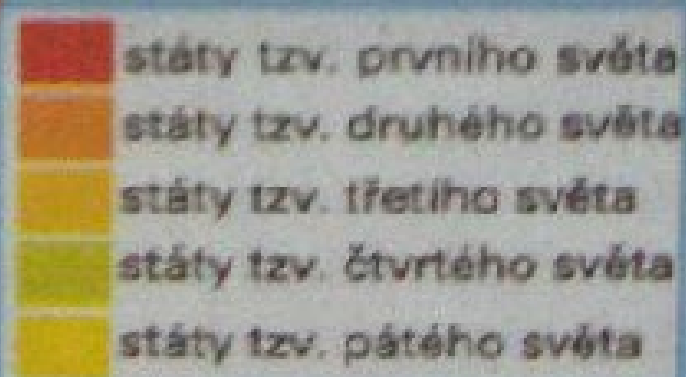
Státy „druhého“ světa – **postkomunistické státy**, jejichž hospodářství prochází transformačními změnami (střední, východní a jihovýchodní Evropa).

Státy „třetího“ světa – země překonávající svoji zaostalost rychlým rozvojem: **státy vyvážející ropu** (státy Perského zálivu, severoafrické státy, Karibská oblast) a **nově industrializované země** (asijské tygři).

Státy „čtvrtého“ světa – překonávání zaostalosti je teprve v počátcích (většina států Asie a Latinské Ameriky, státy Guinejského zálivu + komunistické státy).

Státy „pátého“ světa – nejchudší země světa (země Sahelu, střední a východní Afrika, některé státy Asie – Afghánistán, Laos, Nepál, Bangladéš).

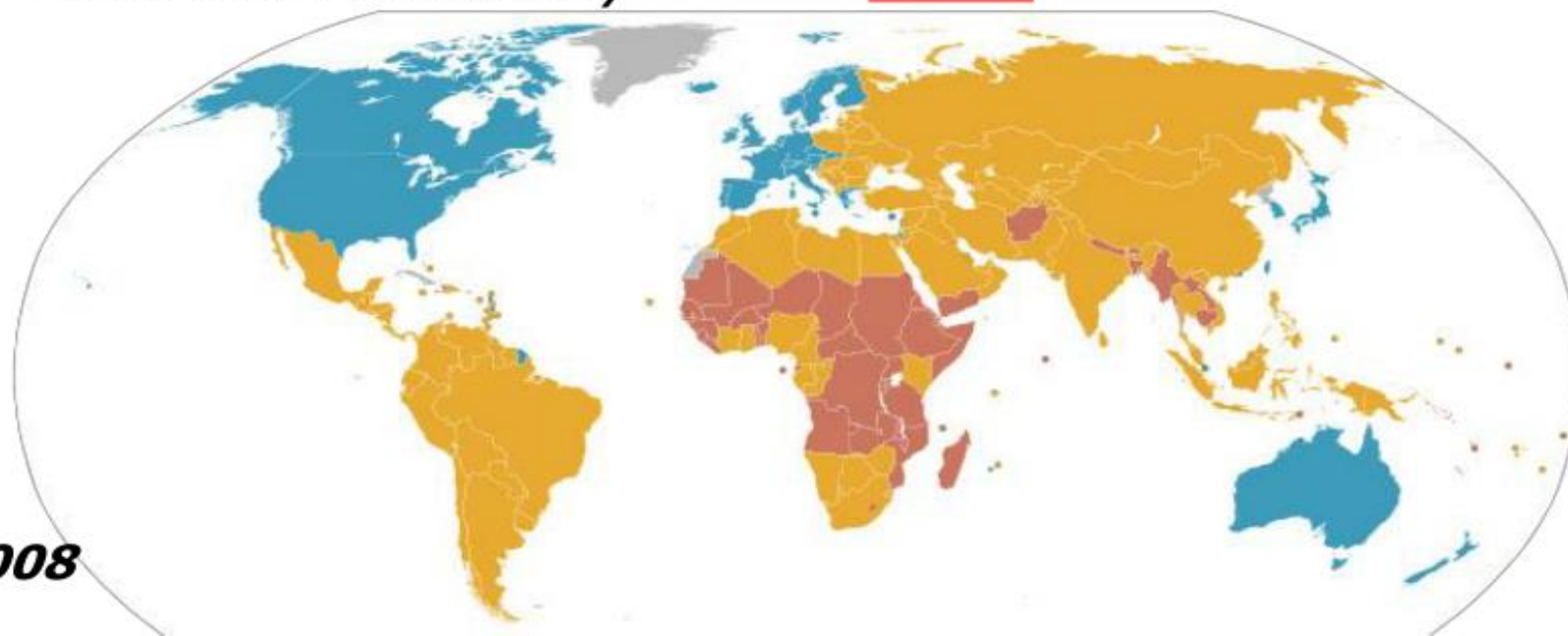
Státy světa podle stupně rozvoje (země prvního až pátého světa)

Členění států světa podle stupně ekonomického rozvoje

- ▶ *Ekonomicky vyspělé státy*
- ▶ *Středně rozvinuté státy*
  - ➔ postsocialistické (transformační) ↑
  - ➔ nově industrializované (ekonomičtí tygři) ↑
  - ➔ s velkým exportem surovin ↑
- ▶ *Málo rozvinuté státy*

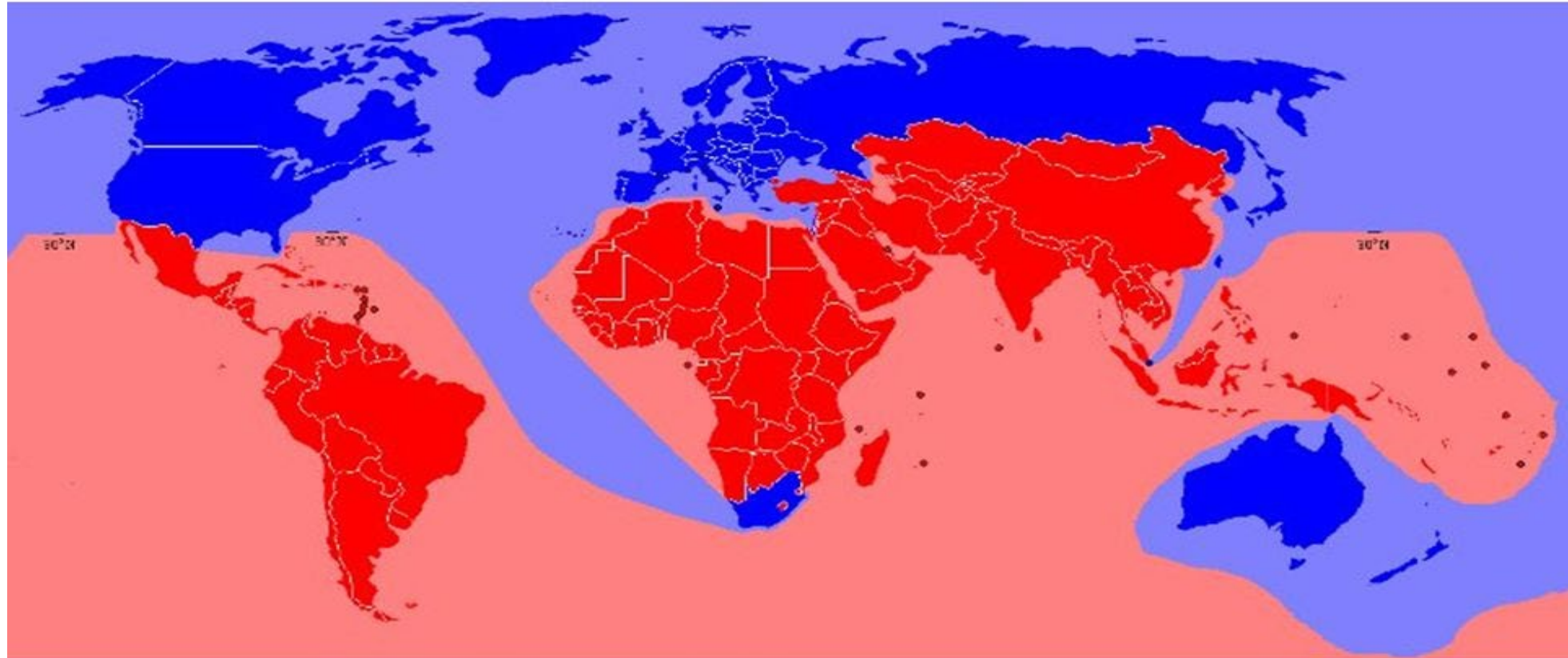

Bohatý „Sever“ a chudý „Jih“

vyspělé státy

rozvojové státy

Klasifikace na *bohatý Sever* a *chudý Jih* se používá od 70.let 20.století. Kromě politického rozdělení na Západ a Východ existovalo i *rozdělení podle koncentrace bohatství a chudoby v různých částech světa.*

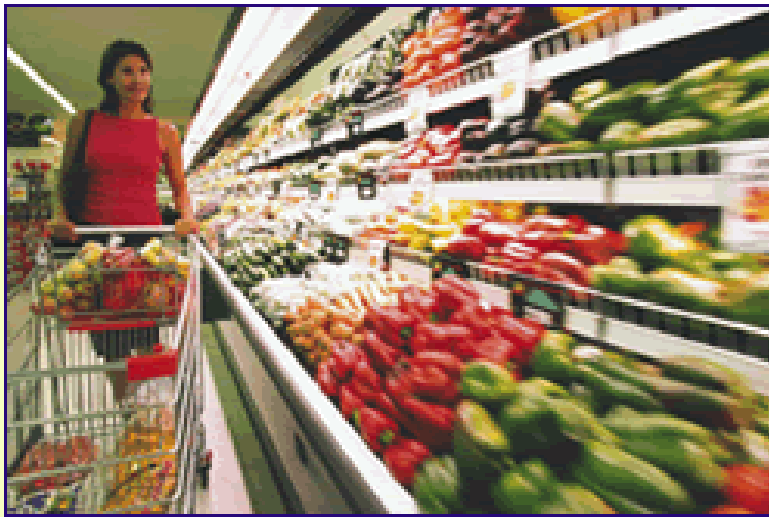
BOHATÉ A CHUDÉ REGIONY SVĚTA

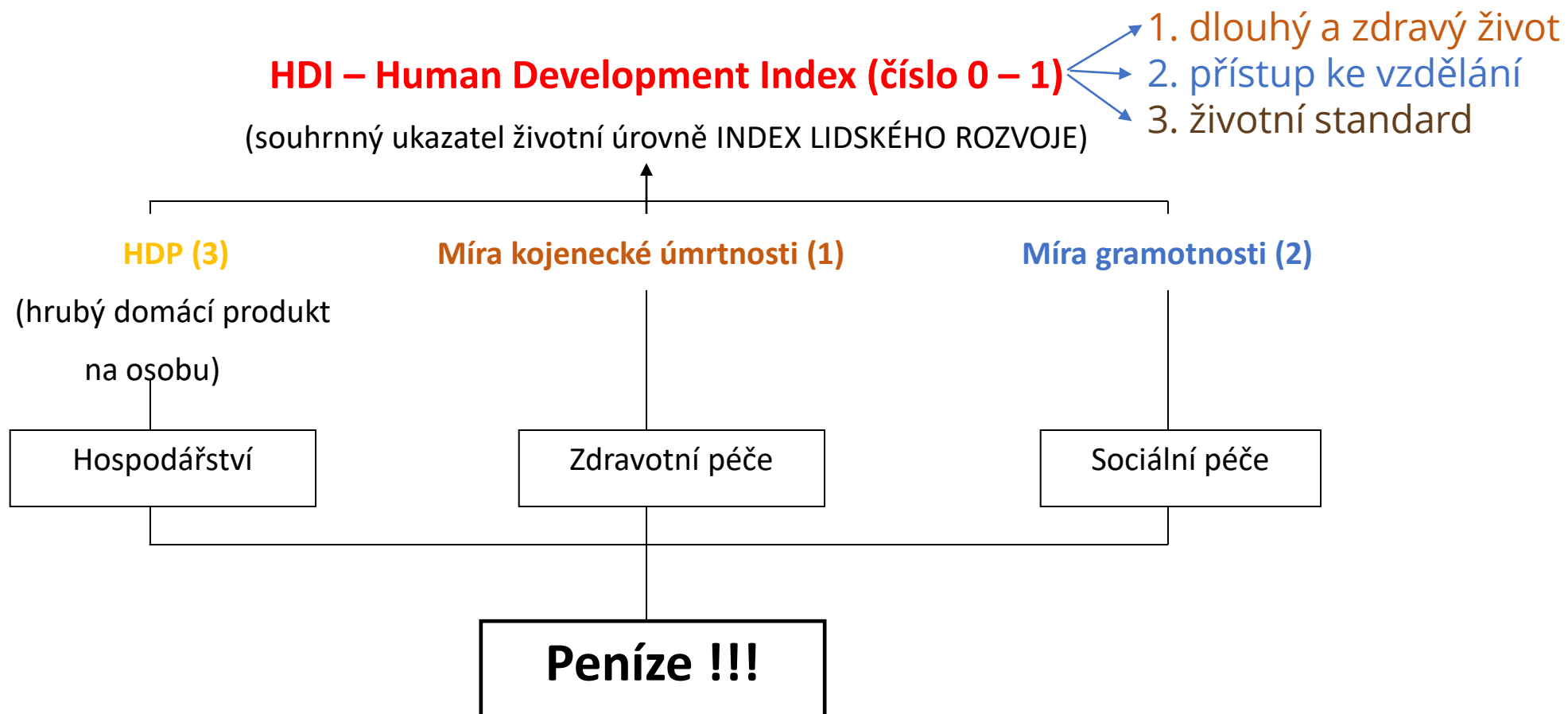

Co určuje rozdíly v chudobě a bohatství?

- Hrubý domácí produkt (HDP) přepočtený na 1 obyvatele
- HDP na 1 obyvatele podle parity kupní síly
- Human Development Index (ukazatel životní úrovně viz další slide)
- Podíl obyvatel pod hranicí chudoby
- Úroveň vzdělávání
- Rozdělení příjmů domácností
- Spotřební koš domácnosti

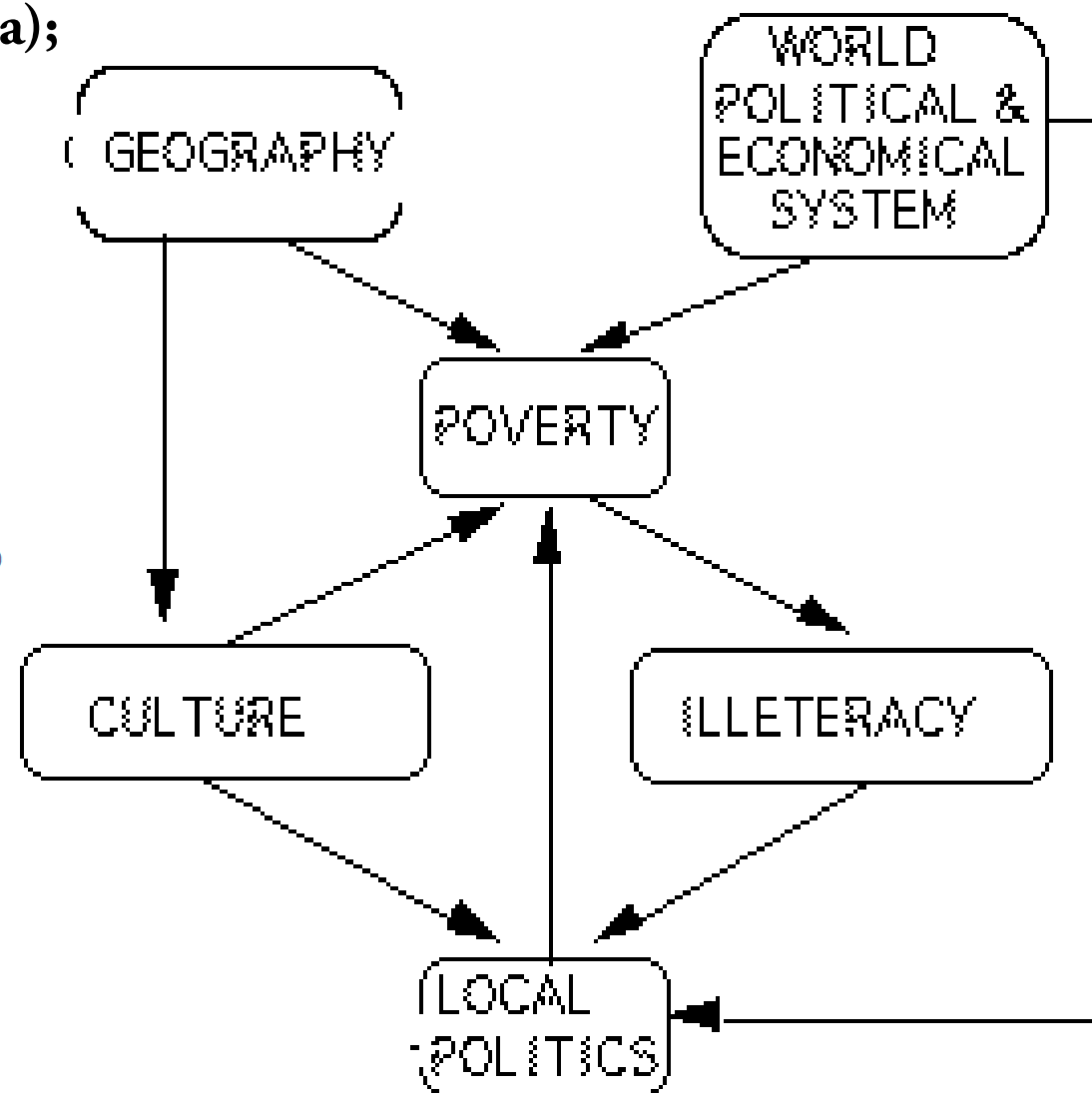
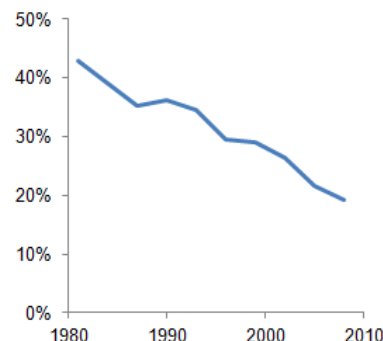
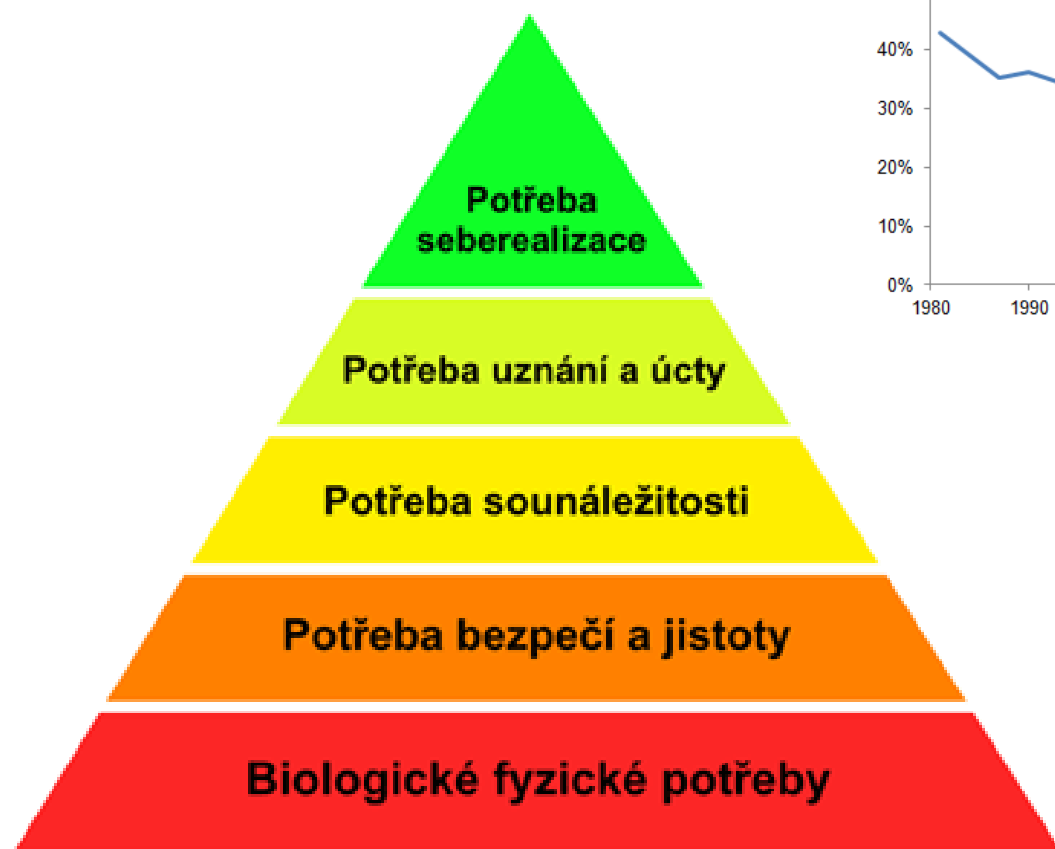
Jak poznáš bohaté a chudé regiony světa?

Schéma činitelů ovlivňující chudobu?

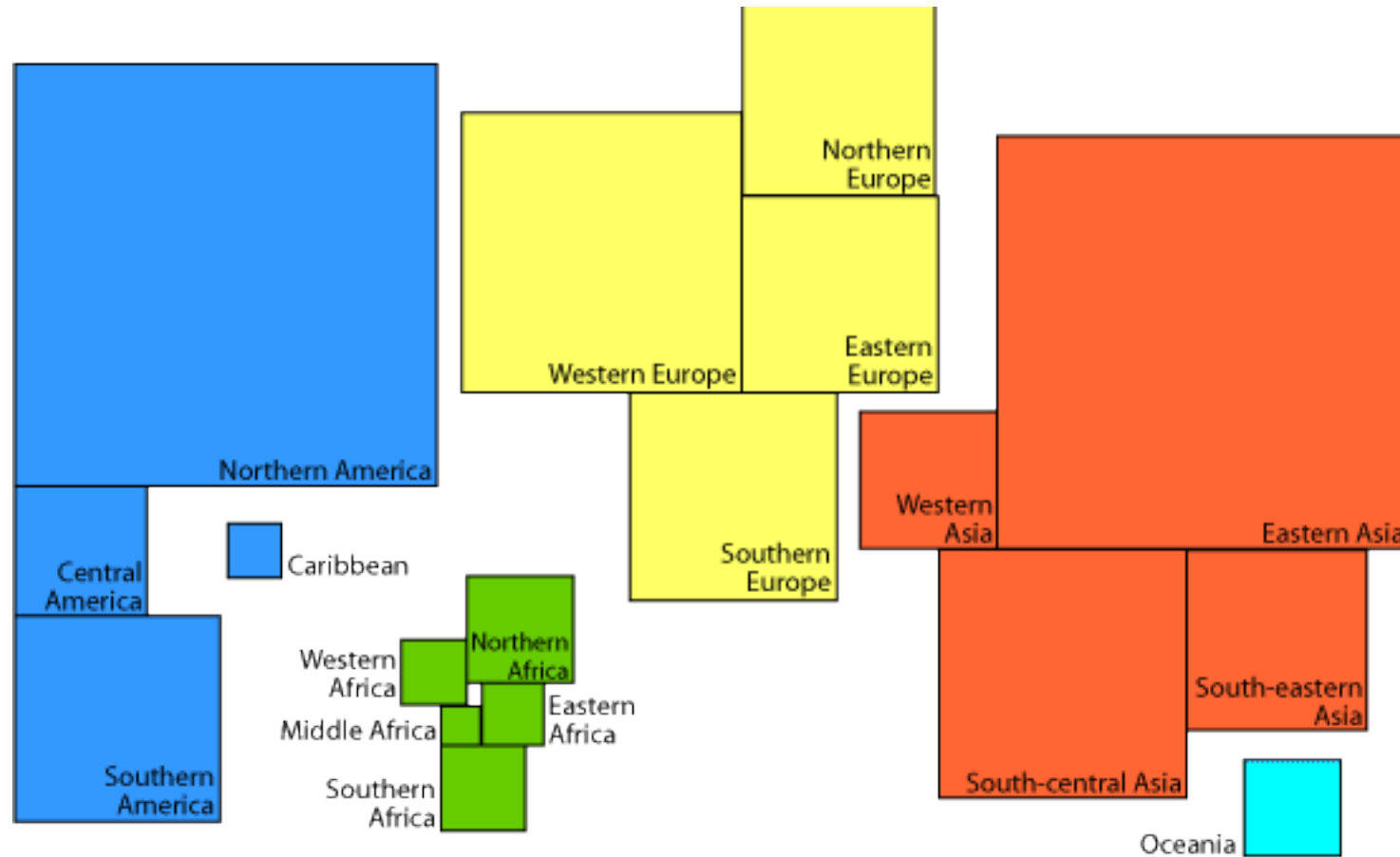
Chudoba označuje sociální status člověka vyznačující se hmotným nedostatkem

- nezajištěny základní potřeby (Maslowova pyramida);
- jídlo, zdravotní péče, vzdělání, deprese;
- dětská úmrtnost, nízká délka života.

Velikost regionů založena na HDP

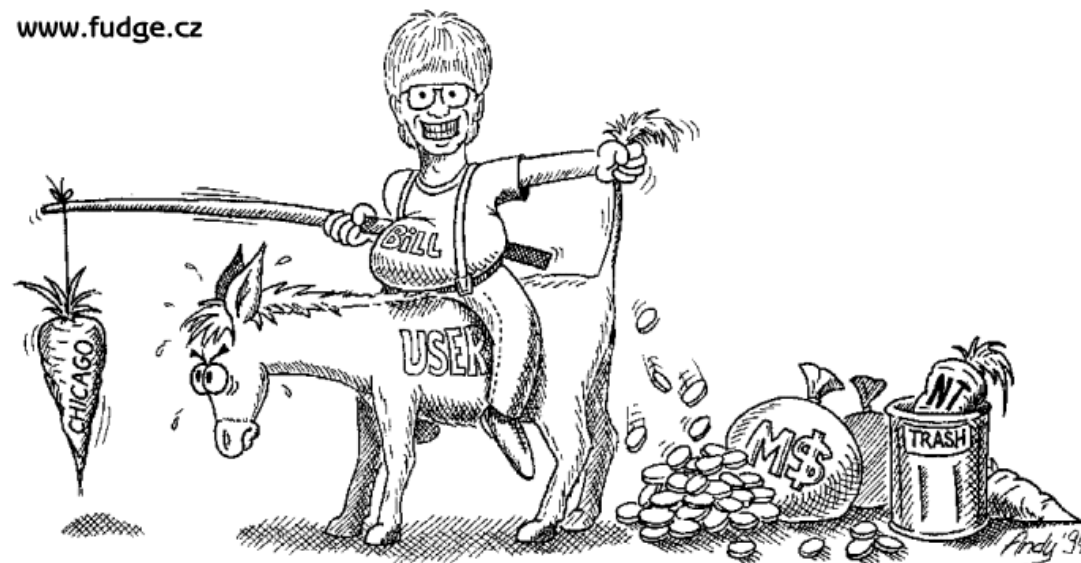
http://www.geohive.com/global/ec_resize.php

note: this graph shows regions with their total Gross Domestic Product (based on PPP).
source: data taken from the World Factbook 2002, CIA. [HDP přepočtený na 1 obyvatele](#)

Kde hledat nejbohatší státy?

STÁTY S NEJVYŠŠÍM HDI		
<i>pořadí</i>	<i>stát</i>	<i>HDI 2000</i>
1.	Norsko	0,942
2.	švédsko	0,941
3.	Kanada	0,940
4.	Belgie	0,939
5.	Austrálie	0,939
6.	USA	0,939
7.	Island	0,936
8.	Nizozemí	0,935
9.	Japonsko	0,933
10.	Finsko	0,930
33.	ČR	0,849

<http://www.geohive.com/global/linkg.php?xml=hdi2000&xsl=hdi2000>

- [Mapa zemí podle HDI](#)
- [Mapa a tabulka zemí podle HDP na obyvatele](#)

Kde najdeme nejchudší státy?

STÁTY S NEJNIŽŠÍM HDI		
<i>pořadí</i>	<i>stát</i>	<i>HDI 2000</i>
1.	Sierra Leone	0,275
2.	Niger	0,277
3.	Burundi	0,313
4.	Mosambik	0,322
5.	Burkina Faso	0,325
6.	Etiopie	0,327
7.	Guinea-Bissau	0,349
8.	Čad	0,365
9.	SAR	0,375
10.	Mali	0,386

<http://www.geohive.com/global/linkg.php?xml=hdi2000&xsl=hdi2000>

- [Mapa zemí podle HDI](#)
- [Mapa a tabulka zemí podle HDP na obyvatele](#)

Bohaté a chudé regiony ČR

Nezaměstnanost v krajích ČR – červenec 2020 (v %)

www.ct24.cz

Která část ČR je nejvíce postižena mírou nezaměstnanosti?

Urči kde v ČR je nejnižší mzda?

Průměrná mzda podle krajů

Kraj	Mzda (v Kč)
Praha	42 297
Středočeský	36 153
Průměr ČR	34 105
Plzeňský	32 986
Královéhradecký	32 587
Jihomoravský	32 582
Liberecký	31 709
Ústecký	31 220
Vysočina	31 048
Moravskoslezský	30 818
Jihočeský	30 740
Olomoucký	30 442
Zlínský	30 288
Pardubický	30 271
Karlovarský	29 691

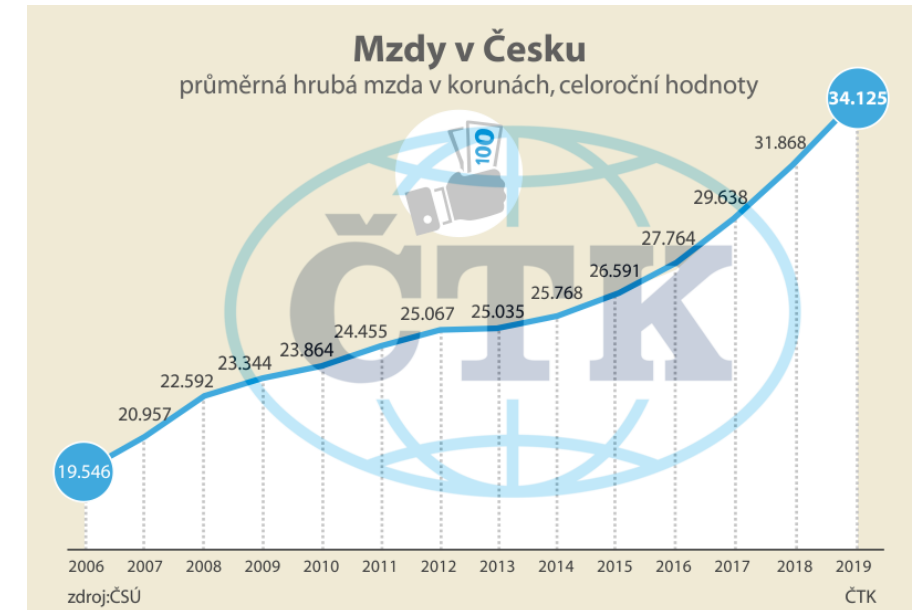
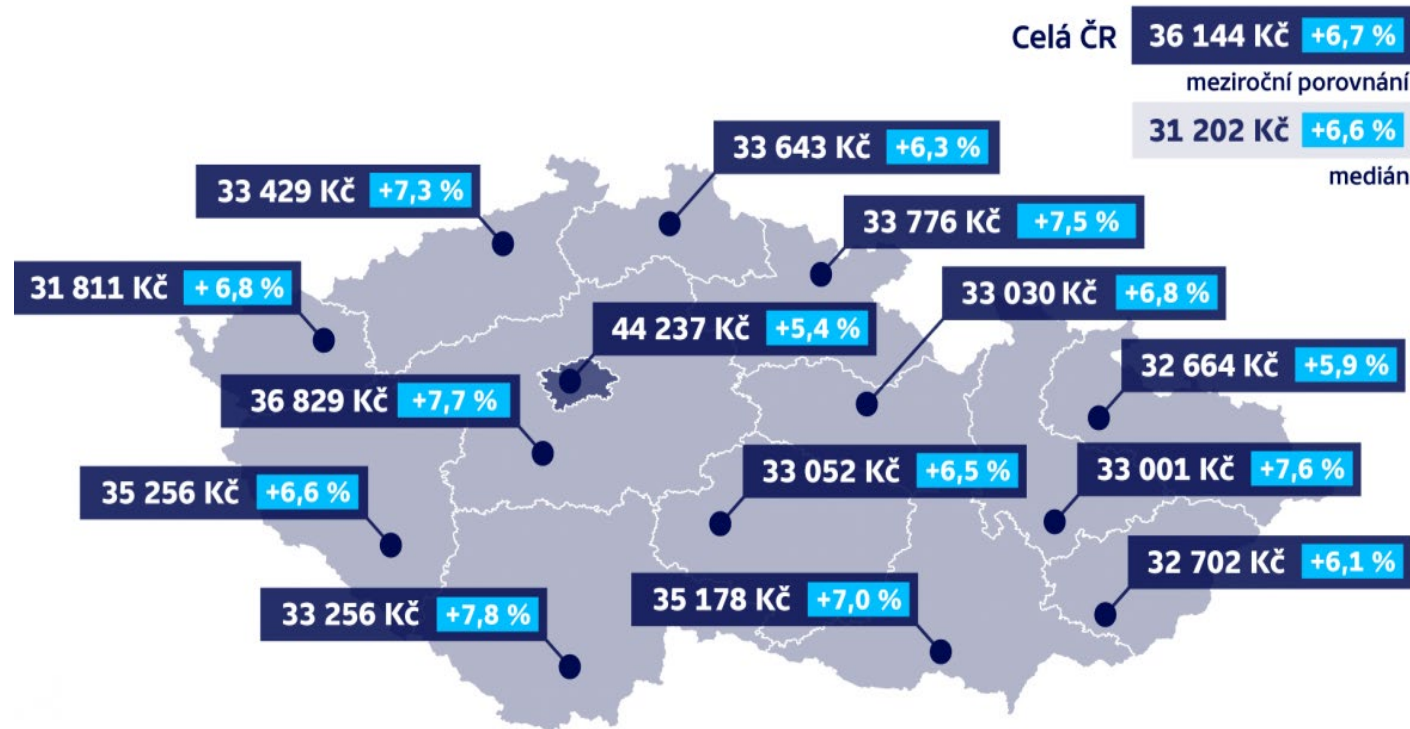
zdroj: ČSÚ

Průměrná mzda v ČR ...

**Průměrné hrubé měsíční mzdy
v krajích ČR ve 4. čtvrtletí 2019**

www.ct24.cz

Vytvoř takový graf .. Excel ...

Můžou tyto rozdíly ve výši mezd ovlivnit sociální rozdíly?
Pokud ano jak?

Dokážeš si odpovědět?

- Jaké ukazatele nejlépe vystihují chudobu nebo bohatství státu (obyvatel)?
- Kde bys našel chudé a kde bohaté regiony/státy/oblasti. Proč se nacházejí zrovna zde?
- Navrhni způsob pomoci vybranému státu, který se potýká s chudobou.

Vytvoř mapu

Vytvoř vlastní mentální mapu světa s oblastmi:

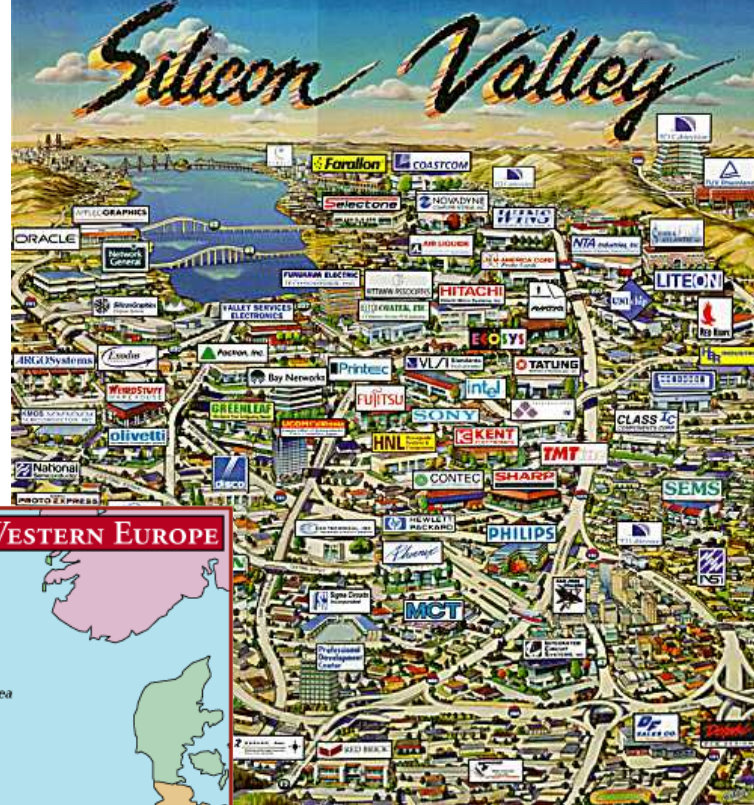
1. Oblasti, kde se chudoba bude prohlubovat
2. Oblasti, kde se chudoba bude snižovat
3. Oblasti, kde se bohatství bude snižovat
4. Oblasti, kde bohatství bude růst

JÁDROVÉ A PERIFERNÍ OBLASTI

Jádrové oblasti

- **Velké soustředění lidí, průmyslu, služeb, dopravy a financí.**
- ve světovém měřítku: východ a západ USA, Honšú, západní Evropa (sever Německa, Francie, Nizozemsko, Anglie, Itálie), Moskva, Donbas ...
- v rámci státu: ČR (Praha, Plzeň Ostrava, Brno), Polsko (Varšava, Horní Slezsko, Katowice), Velká Británie (od Temže po Liverpool), Nizozemsko („Randstadt Holland“ – Rotterdam, Amsterdam, Utrecht), Francie – Paříž, Německo – Porúří a Porýní)

Periferní oblasti

- **Nízká hospodářská vyspělost, většinou i nízký počet obyvatel** (není podmínkou – např. Bangladéš).
- oblasti: se špatnými přírodními podmínkami, území s nízkou životní úrovní i když hustě zalidněná (střední Asie, střední Afrika, Střední Amerika), místa kde dožívají původní obyvatelé (severní Kanada, Oceánie, Sahara, Amazonie, Sibiř aj.)

Samostatná práce

- Na mapě vyhledejte nejvýznamnější jádrové oblasti světa (viz. prezentace). Které z nich překračují hranice státu?
- Která z uvedených měst jsou součástí čtyř největších jádrových oblastí světa (viz. prezentace): Detroit, Montevideo, Rangún, Jokohama, Toronto, Madrás, Essen, Nagoja, Los Angeles, Torino, Oslo, Ósaka, Cleveland?
- Které jádrové a periferní oblasti jde najít v ČR? Vysvětlete příčiny jejich vzniku?
- Vymezte jádrovou a periferní oblast vašeho regionu.
- Najděte na mapě tyto periferní oblasti: Namibie, Středosibiřská vysočina, Středoafriická republika, Grónsko, Amazonie. Co mají tyto místa společné?